

Talousarvion 2027 laadintaohje (ohm. 61)

Kunnanhallitus 18.05.2026 § 113
142/00.02.01/2026

Kuntalain (410/2015) 110 §:ssä säädetään kunnan talousarviosta. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi).

Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Tällä asiakirjalla kunnanhallitus antaa linjaukset palvelualueille ja niiden alaisille vastuualueille talousarvion laadintaa varten. Kuntalain 110 §:n mukaan talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Lumijoen kunnan taseeseen kertynyt ylijäämä antaa liikkumavaraa talousarviovuoden osalle, mutta suunnitelmavuosien osalta talous vaatii jo merkittävää sopeuttamista.

Vuoden 2027 talousarvion valmisteluun ryhdytään tilanteessa, jossa VM mukaan talouden elpyminen viivästyy ja käynnistyy selkeämmin vasta vuosina 2027 ja 2028. Bruttokansantuote-ennuste kuluvalle vuodelle laski 0,6 prosenttiin, mutta sen jälkeen BKT:n kasvu yltää 1,7 prosenttiin. Ensivuodelle arvioidaan muutoksia seuraavasti: peruspalvelujen hintaindeksi +3,5 %, kuntien ansiotasoindeksi +4,3 %, inflaatio +1,4 %, kansantalouden palkkasumma +4,2 %.

Kuntaliiton selvityksen mukaan kuntien talouden tila näyttäytyy vielä tällä hetkellä melko valoisana. Näkymät kuitenkin heikkenevät arvioitaessa talouden tilaa 12 kuukauden kuluttua. Myös kuntien velkaantumisen uhkaa nousta. Valtaosa kunnista tunnistaakin taloudessaan huomattavan tai kohtalaisen sopeutustarpeen.

Vuoden 2025 tilinpäätös tuotti Lumijoen kunnassa 2024 aloitettujen sopeutustoimien vuoksi ylijäämää. Vuoden 2026 osalta talousennuste on heikentynyt johtuen muun muassa kasvaneista henkilöstö ja ostopalvelukustannuksista, sekä valtionosuuksien pienenemisestä.

Rakenteellisia paineita lisäävät myös sote-kiinteistöihin liittyvät kysymykset, sillä vuokrasopimusten uudelleen neuvottelut ovat edenneet hitaasti. Hankintalainsäädännön muutos asettaa myös paineita nykyisten tukipalvelujen tuottamistavoille.

Työnantajamaksujen osalta Kevan mukaan kunnille suositeltava eläkemaksun arvio vuodelle 2027 on keskimäärin 24,40 %, josta työkyvyttömyyseläkemaksu 0,8%. Työllisyysrahasto on esittänyt sosiaali- ja terveysministeriölle arvion, että työnantajan ja työntekijän työttömyysvakuutusmaksujen yhteismäärä olisi mahdollista pitää ennallaan tai tarve nostaa enimmillään 0,3 prosenttiyksiköllä vuodelle 2027. Työttömyysvakuutusmaksujen yhteismäärä on nykyisellään noin 1,8 %.

Kuntatalouden tulevaisuus edellyttää kunnanhallitukselta pitkäjänteistä ja ennakoivaa otetta. Tulevan talousarvion suunnittelussa on tärkeää varmistaa, että lakisääteiset palvelut pystytään hoitamaan tehokkaasti ja laadukkaasti, vaikka tulopohjan kasvu ei riitä kattamaan kustannustason nousua. Talousarvion ja taloussuunnitelman 2027–2029 laadinta perustuu realistiseen arvioon toimintaympäristön muutoksista ja kunnan kantokyvystä.

Ohm. 61	laadintaohje
Valmistelija	Talous- ja hallintojohtaja Gran Kati
Esittelijä	Kunnanjohtaja Soini Heidi
Päätösehdotus	Kunnanhallitus merkitsee talousarvioraamin tiedoksi ja päättää kunnan hallintokunnille annettavista talousarvio-ohjeista.
Päätös	Ehdotus hyväksyttiin.